

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 230 9730

www.ip-rs.si

gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-60/2023/2

Datum: 22. 10. 2023

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

gp.mzi@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o cestninjenju – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 007-230/2023/6-02111947 (EVA 2023-2430-0016)

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 3. točke prvega odstavka 55. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k prejetemu Predlogu Zakona o cestninjenju).

Kot je razvidno iz priloženega gradiva se s predlaganim novim Zakonom o cestninjenju uvajajo zakonske določbe, ki izhajajo iz Direktive (EU) 2022/362 o spremembi direktiv 1999/62/ES, 1999/37/ES in (EU) 2019/520 glede zaračunavanja pristojbin vozilom za uporabo določene infrastrukture. Ena izmed bistvenih novosti direktive je vzpostavitev novega načina zaračunavanja cestnine za tovorna vozila glede na emisije CO₂, ki ga bo potrebno vzpostaviti v letu 2024. Z letom 2026 bo obvezno tudi zaračunavanje pristojbine za zunanje stroške onesnaževanja zraka in obremenitev s hrupom. Poleg tega se s predlaganim zakonom vzpostavljajo pogoji oziroma urejajo nova z direktivo predpisana razmerja med posameznimi vrstami vinjet. Opredeljuje se tudi nova vrsta vinjete, in sicer enodnevna vinjeta. Poleg tega se v zakonu urejajo tudi ostale tehnične in organizacijske zadeve v zvezi z novim načinom cestninjenja vozil, katerih NDM presega 3.500 kg, glede na emisije CO₂.

IP uvodoma opozarja na določbe drugega odstavka 6. člena ZVOP-2, ki določa, da je obdelava osebnih podatkov v javnem sektorju in v zasebnem sektorju zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 6. člena Splošne uredbe zakonita le, če obdelavo osebnih podatkov, vrste osebnih podatkov, ki naj se obdelujejo, kategorije posameznikov, na katere se ti osebni podatki nanašajo, namen njihove obdelave in rok hrambe osebnih podatkov ali rok za redni pregled potrebe po hrambi določa zakon. Če je mogoče, se v zakonu določijo tudi uporabniki osebnih podatkov, posamezna dejanja obdelave in postopki obdelave ter drugi ukrepi za zagotovitev zakonite, poštene in pregledne obdelave.

Ob pregledu prejetega gradiva ugotavljamo, da se določbe glede cestninjenja z elektronskimi vinjetami z vidika varstva osebnih podatkov bistveno ne spreminjajo, smo pa zasledili

naslednje spremembe glede urejanja obdelave osebnih podatkov v primerjavi z veljavnim zakonom:

- Dodan je nov 52. člen, ki ureja preveritev veljavnosti elektronske vinjete
 - (1) *Cestninski zavezanec lahko na spletni strani upravljavca cestninskih cest z vnosom registrske označbe posameznega vozila in države njegove registracije preveri, če za vozilo do 3.500 kg NDM obstaja veljavna elektronska vinjeta.*
 - (2) *Po vnosu podatkov iz prejšnjega odstavka se v evidenci prodanih elektronskih vinjet izvede preveritev, ali za vozilo obstaja veljavna elektronska vinjeta.*
 - (3) *Če za vozilo iz prvega odstavka tega člena obstaja veljavna elektronska vinjeta, dobi cestninski zavezanec podatek o datumu izteka njene veljavnosti in cestninskem razredu, za katerega je bila izdana. Če vozilo nima veljavne elektronske vinjete ali če je vozilo oproščeno plačila cestnine v skladu s tem zakonom, se cestninskemu zavezancu prikaže obvestilo, da vozilo nima veljavne elektronske vinjete ali da je vozilo oproščeno plačila cestnine.*

Iz navedene dikcije ni jasno razvidno, ali lahko cestninski zavezanec veljavnost elektronske vinjete preveri samo za svoje (oz. svoja vozila) ali lahko to preveri kdorkoli za katero koli vozilo. Če je mišljeno slednje potem mora to biti jasno navedeno, t.j. da gre za javni dostop do teh podatkov¹, če pa je mišljeno, da lahko preveri le vsak cestninski zavezanec zase, so potrebne dodatne določbe, kako se preverja upravičenost zavezanca do podatkov oz. njegova identiteta.

- V prvem odstavku 61. člena so (primerjalno glede na 45. člen obstoječega zakona) dodane tri nove evidence:
 - evidenca registrskih označb vozil, za katere je plačana elektronska uporabnina;
 - evidenca registriranih uporabnikov sistema elektronske uporabnine;
 - evidenca vlagateljev zahtev za vračilo sorazmernega dela vrednosti elektronske vinjete.
- V drugem odstavku 61. člena so opredeljeni nabori podatkov za vse evidence, vključno z novimi evidencami, pri čemer ni videti očitnih nesorazmernosti obdelave podatkov;
- Dodana sta nov četrti in peti odstavek 61. člena (primerjalno glede na 45. člen obstoječega zakona), ki se glasita:
 - (4) *Upravljavec cestninskih cest lahko za namen identifikacije vozila in lastnika ali imetnika vozila, za katerega je bilo ugotovljeno neplačilo cestnine, na podlagi registrske označbe vozila, za vsak posamezen primer avtomatizirano prek spletnega dostopa pridobiva iz evidence registriranih vozil podatke o vozilu, EMŠO ali matični številki pravne osebe.*
 - (5) *Za pridobivanje točnih in ažurnih podatkov za evidenco registrskih označb z neplačano cestnino in za evidence, ki jih upravljavec cestninskih cest vodi v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, lahko pooblaščene uradne osebe upravljavca cestninskih cest za vsak posamezen primer avtomatizirano prek spletnega dostopa pridobivajo podatke iz tretjega odstavka tega člena iz registra prebivalstva oziroma Poslovnega registra Slovenije. Za pridobivanje podatkov se kot povezovalni znak uporabi EMŠO ali matična številka pravne osebe.*

- 62. člen določa roke hrambe podatkov v evidencah.

Glede na navedeno je videti, da so zahteve drugega odstavka 6. člena ZVOP-2 izpolnjene, v četrtem in petem odstavku 61. člena pa je podana pravna podlaga za povezovanje zbirk

¹ Primerjalna ureditev v Avstriji - Bundesgesetz über die Mauteinhebung auf Bundesstraßen – BStMG, prvi odstavek, 16b. člena, ki med drugim določa, da lahko z vnosom registrske oznake vsakdo brezplačno na internetu preveri veljavnost vinjete za vozilo.

osebnih podatkov oz. za neposredno avtomatsko pridobivanje podatkov², iz katere izhaja, da gre za avtomatizirano pridobivanje podatkov prek spletnega dostopa, naveden je povezovalni znak (EMŠO v primeru posameznikov) ter evidence, ki se povezujejo oz. iz katerih se pridobivajo podatki, kot je primerno. V primeru, da bi tehnična izvedba pridobivanja podatkov pomenila povezovanje zbirk osebnih podatkov (npr. če bi pooblaščenca oseba upravljavca cestninskih cest izvajala naloge v svojem informacijskem sistemu in bi se mu na podlagi vnosa EMŠO pretočili podatki iz evidence registriranih vozil oziroma iz registra prebivalstva, ne da bi se za to morala posebej prijavljati v omenjena registra) zgolj opozarjamo na dolžnost upravljavca (in ne zakonodajalca/predlagatelja zakonodaje v tej fazi), da izpolni dolžnosti po 87. členu ZVOP-2 (izdelava ocene učinka po 35. členu Splošne uredbe in posvetovanje z nadzornim organom po 36. členu Splošne uredbe).

Ob zavedanju, da gre sicer za že obstoječo določbo v veljavnem zakonu bi vendarle opozorili tudi na določbo osmega odstavka 56. člena predlaganega zakona glede neposrednega dostopa Finančne uprave RS do slikovnih posnetkov za opravljanje finančnega nadzora³. Kot je pojasnjeno v obrazložitvi omenjenega člena »*Finančna uprava Republike Slovenije potrebuje zadevni neposredni dostop za preverjanje pravilnosti obračunavanja in plačevanja davka na dodano vrednost od storitev prevoza potnikov v mednarodnem cestnem prometu nerezidentov. Pri tem so slikovni posnetki edini možni način preverjanja pravilnosti obračuna omenjenega davka.*« IP ima pomisleke, ali je to resnično edini možni in s tem tudi sorazmerni način preverjanja pravilnosti obračuna omenjenega davka⁴, in bi glede tega prosili za dodatna pojasnila (zakaj je to edini možni način in kako je to potekalo pred tem). Kolikor razumemo gre za namene, ki ne izvirajo iz področja, ki ga ureja predlog zakona, t.j. cestninjenje, temveč za druge namene obdelave osebnih podatkov (pobiranje davka na dodano vrednost). Če je to res nujno, potem bi morale vsaj jasno pisati, da to velja za največ 20 dni in ne za neposredno dostopanje do prekrškovnih zbirk, kjer se hranijo posamezni posnetki v zvezi z ugotavljanjem kršitev.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravi:

mag. Andrej Tomšič,
namestnik informacijske pooblaščenke

Poslati:

- naslovníku (e-pošta).

² Ali gre za povezovanje v smislu 87. člena ZVOP-2 ali zgolj za elektronsko pridobivanje podatkov je odvisno od tehnične implementacije.

³ Upravljavec cestninskih cest lahko slikovne posnetke iz prvega odstavka tega člena hrani največ 20 dni od njihove pridobitve. Če je uveden postopek zaradi prekrška v zvezi s plačilom cestnine ali postopek, ki vključuje izvrševanje zahteve ali predloga za zakonito posredovanje slikovnih posnetkov, upravljavec cestninskih cest hrani posnetke do zaključka postopka. Po poteku roka iz prvega stavka tega odstavka oziroma prenehanju razlogov za hrambo slikovnih posnetkov, se slikovni posnetki izbrišejo. Za opravljanje finančnega nadzora upravljavec cestninskih cest zagotovi Finančni upravi Republike Slovenije v roku hrambe neposredni dostop do slikovnih posnetkov.

⁴ Davčni zavezanec mora pred vsakim opravljanjem prevoza v Sloveniji o tem v elektronski obliki obvestiti davčni organ tako, da sporoči svojo identifikacijsko številko za DDV, registrsko številko prevoznega sredstva, datum opravljanja prevoza po območju Republike Slovenije in predvideno relacijo prevoza po območju Republike Slovenije. Vir: https://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Davek_na_dodano_vrednost/Opis/Posebna_ureditev_za_opravljanje_storitev_mednarodnega_obcasnega_cestnega_prevoza_potnikov.doc